

KASVATUS & AIKA

PUHEENVUORO

Kasvatus & Aika -lehden paras artikkeli vuonna 2020

Jussi Välimaa

Kasvatus & Aika -lehdessä julkaistiin vuonna 2020 monta kiinnostavaa ja korkeatasoista artikkelia. Allekirjoittaneen vaikea tehtävä oli valita vuoden paras artikkeli. Valintani perustui seuraaviin kriteereihin, joita avaan hiukan tarkemmin.

Hyvän tieteellisen artikkelin kriteerit ovat hyvin samankaltaisia eri tieteenaloilla. Sanon näin monivuotisen toimittajakokemukseni perusteella. Hyvää artikkelia lukiessa ymmärtää, mitä kirjoittajat tutkivat, miksi he tutkivat juuri sitä aihetta ja miten he tutkivat sitä. Akateemiseen ilmaisten, artikkelissa on selkeästi muotoiltu tutkimuskysymys, tutkimus liittyy olemassa olevassa olevaan akateemiseen keskusteluun – joko empiiriseen, teoreettiseen tai metodologiseen. Artikkelille on oleellista myös se, että tutkimuskysymys ja tutkimuksen metodi sekä teoreettinen keskustelu eivät ole ristiriidassa keskenään, vaan tukevat toisiaan. Historiantutkimuksessa tärkeää on myös se, että tutkimus on kirjoitettu hyvällä kielellä ja selkeästi. Useilla tieteenaloilla esitetty vaatimus uudesta tieteellisestä tuloksesta tai tiedoissa olevan aukon täyttämisestä on myös tärkeä kriteeri siitakin huolimatta, että uutta tietoa voi olla joko uusi empiirinen tulos, tuore tulkinta tunnetusta teoriasta tai uusi metodologinen oivallus.

Mainitsemiani kriteereitä soveltaen olen valinnut *Kasvatus & Aika* -lehden vuoden 2020 parhaaksi artikkeliksi:

Marti, Aleks, Norppa, Johanna & Taivalantti, Tanja 2020. Läntinen identiteetti, tiedon-
alakohtaiset taidot vai historian käytön ymmärtäminen? Opetussuunnitelmat historian-
opetuksen orientaatioiden ristipaineessa. *Kasvatus & Aika* 14 (2), 75–98. <https://doi.org/10.33350/ka.87835>

Vuoden paras artikkeli kuuluu oppikirjatutkimuksen alaan. Tässä tutkimusgenressä erityisen kiinnostavia ovat historian oppikirjat, sillä ne heijastavat hyvin yhteiskunnan poliittisia ja ideologisia muutoksia. Suomessakin historianopetuksella on ollut vahva yhteys kansallisen identiteetin rakentamiseen, jonka ohella historianopetus voi tukea ymmärrystä historiallisen tiedon muodostumisesta ja historiallisen kehityksen hahmottamista. Historianopetus tutkimusaiheena avaa myös pedagogisesti ja koulutuspoliittisesti kiinnostavia kysymyksiä.

Aleks Martin, Johanna Norpan ja Tanja Taivalantin tutkimus lähtee liikkeelle ajankoh-
taisesta kysymyksestä, jota he laajentavat ansiokkaasti teemasta käytyyn kansainväliseen
keskusteluun. Tutkijat perustelevat myös hyvin se, miksi vuosien 2014, 2017 ja 2019 ope-
tussuunnitelmien perusteet ovat tässä tutkimusaiheessa relevantti lähdemateriaali. Artikke-
lin ainoa kriittistä lukijaa hämmentävä osio ovat tutkimuskysymykset, jotka olisi voinut

muotoilla tiiviimmin. Tutkijat kuitenkin vastaavat kiinnostavasti ja ansiokkaasti esittämiinsä kysymyksiin.

Tutkimuksen analyysi hyödyntää Seixasin (2000) kolmea historianopetuksen orientaa-tiota (perinteinen, tiedonalanperusteinen ja postmoderni), jonka he yhdistävät kiinnostavas-ti Jenkinsin ja Munslowin (2004) tietoteoreettisiin jäsenyyksiin. Näiden ajatteluvälineiden avulla tekijät tarkastelevat opetussuunnitelmien muutoksia ja painotuksia tuoreista ja oival-tavista näkökulmista. Tutkijat liittävät historiaopetuksen sekä nykyisiin että tuleviin ope-tuksen haasteisiin ja laajemminkin koulutuspoliittisiin kontekstiin. He tunnistavat myös tut-kimusotteensa rajoitteet, mitä voi pitää myös hyvän tutkimuksen kriteerinä.

Lisäksi haluan mainita erityisen ansiokkaiksi artikkeleiksi seuraavat *Kasvatus & Ajan* vuonna 2020 julkaisemat tekstit:

Päivi Berg & Marja Kokkonen: ”Et olis sekaryhmät, unisex-pukuhuone ja et opettajia olis jotenkin perehdytetty asiaan” – Sateenkaarinuoret, koululiikunta ja liikuntaharras-tukset. *Kasvatus & Aika* 14 (3), 43–59. <https://doi.org/10.33350/ka.87202>

Ilari Aalto & Lauri Kemppinen: Arkeologinen näkökulma alakoulun oppikirjojen kuvauksiin Suomen esihistoriasta. *Kasvatus & Aika* 14 (2), 99–128. <https://doi.org/10.33350/ka.87857>

Jyväskylässä 16.5.2021
Jussi Välimaa, Professori
Jyväskylän yliopisto